

LEHDISTÖTIEDOTE

18.12.2024

Tarkastuskertomus nro 15/2024

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla – Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja yhteensovittaminen

Ostopalvelut vaarantavat hoidon jatkuvuuden ja heikentävät laatua nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa

Nuoret saavat hyvin erilaista apua mielenterveys- ja päihdepalveluista eri puolella Suomea. Palveluvalikoimassa ja ikärajoissa on suuria eroja.

Ostopalvelut aiheuttavat merkittäviä kustannuksia, vaarantavat hoidon jatkuvuuden ja heikentävät palvelujen laatua nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Ostopalvelutyöntekijät työskentelevät usein vain lyhyen aikaa samassa yksikössä, jolloin hoitoon tulee tarpeettomia katkoksia eikä potilaiden taustoja välttämättä tunneta.

”Yhdellä nuorella voi pahimmassa tapauksessa olla vuoden aikana yli kymmenen hoitavaa lääkäriä. Potilaat sitoutuvat hoitoon heikommin, jos hoitohenkilökunta vaihtuu jatkuvasti”, johtava tuloksellisuustarkastaja Ville-Veikko Pulkka sanoo.

Työntekijöiden vaihtuminen kuormittaa vakituista henkilöstöä, sillä tilapäistä henkilökuntaa joudutaan jatkuvasti perehdyttämään ja opastamaan. Ostopalvelutyöntekijöille maksetaan myös korkeampaa korvausta työstä, mikä aiheuttaa epätasa-arvoisuuden tunnetta työyhteisössä.

Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) mukaan sosiaali- ja terveysministeriön sekä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi varmistaa, että ostopalveluja käytettäessä huolehditaan hoidon jatkuvuudesta, palvelujen laadusta ja kustannusvaikuttavuudesta.

Ikäraajat eivät perustu lääketieteelliseen näkemykseen nuoruusiästä

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen palveluvalikoimaa ja ikärajoja tulisi yhdenmukaistaa, ja ikärajojen perustua lääketieteelliseen näkemykseen nuoruusiästä. Keväällä 2024 yleisin ikärajaus perustason palveluissa oli 13–18 vuotta ja nuorisopsykiatrisessa erikoissairaanhoidossa 13–17 vuotta.

”Nuoruusiän kehitysvaiheiden katsotaan ajoittuvan ikävuosille 12–22. Jotta palvelut olisivat mahdollisimman vaikuttavia, tulisi ikärajaukset tehdä lääketieteellisin perustein. Näin nuorten ei tarvitsisi siirtyä liian aikaisessa vaiheessa aikuisten palveluihin,” johtava tuloksellisuustarkastaja **Ville-Veikko Pulkka** sanoo.

Lainsäädännön mukaan sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tulisi olla yhdenvertaiset koko maassa. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria nuorten mielenterveys- ja erityisesti päihdepalvelujen sisällössä ja laajuudessa. Nuorisopsykiatrisessa erikoissairaanhoidossa erot näkyvät esimerkiksi hoitoon pääsyn nopeudessa, potilaiden saaman hoidon määrässä ja palvelujen kuormituksessa.

”Alueellinen yhdenvertaisuus ei toteudu tällä hetkellä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Nuoret saavat hyvin erilaista apua ongelmiinsa Espoossa, Lappeenrannassa ja Oulussa”, VTV:n ylitarkastaja **Olli Karsio** kertoo.

LEHDISTÖTIEDOTE

18.12.2024

Tarkastuskertomus nro 15/2024

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla – Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja yhteensovittaminen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämiä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja. Tarkastuksessa arvioitiin palvelujen toimivuutta saatavuuden, saavutettavuuden ja yhteensovittamisen näkökulmista.

Tutustu julkaisuun: [Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla](#)

Lisätietoja

Ville-Veikko Pulkka, johtava tuloksellisuustarkastaja

Puh. 040 732 4076

ville-veikko.pulkka@vtv.fi

Olli Karsio, ylitarkastaja

Puh. 0400 452 761

olli.karsio@vtv.fi